

A close-up photograph of a hand holding a Swedish flag. The hand is positioned in the center, with fingers slightly curled, holding the flag's fabric. The flag's colors—blue, white, and red—are visible. The background is dark, making the hand and flag stand out.

VART VANDRAR VÅRA VÄRDERINGAR?

Sent om cider har jag nu sett del ett och två ur den filmatiserade bokserien Hungerspelen. En berättelse om människors kamp mot fattigdom, överhet och högteknologiska gladiatorspel i TV-showens format. Detta som straff och påminnelse för tidigare uppror mot de mäktiga och rika. Det var fantastiska filmer som bjöd på en omskakande och underhållande upplevelse. Nattetid fortsatte mitt sinne att bearbeta konststyckets budskap, utan att riktigt kunna sätta fingret på vad de egentligen hade att säga. Var det ren fiktion eller tangerade de obehagligt nära den tid vi lever i och kan ha framför oss?

En film om det varma och kalla i människan. En film om hopp och mod, intriger, svek, gråzoner och det goda hjärtat. Frågan vilka de viktiga värderingarna var samt vilka mål som helgar medlen gäckade mig filmen igenom. En dilemmats värld, i så många aspekter lik vår värld.

Med denna berättelse som tankeväckare finner jag mig reflektera över ett stort svenskt företag som i dagarna avslöjats med att använda sig av barnarbete via underleverantörer, med argumentet att arbete är bättre än alternativen för barnen. I skrivande stund demonstrerar gruvarbetare i Peru mot för låga löner. Dessutom sägs den illegala gruvdriften vara utbredd i Peru (Wall Street Journal).

I Sverige begär vi årligen minst 3 % i löneökning, med övertygande idéer om att det på alla sätt kommer vara viktigt för vår livskvalitet och vårt samhälles utveckling. Samma summa skulle motsvara 100 % i löneökning över stora områden i vår värld. Delar av vår förhöjda lön går i sin tur till en införskaffning av varor producerade där borta, där på andra sidan, där konkurrensen är lika mycket fiende som vän. Vid upphandlingen har en del arbetare svält, prostitution eller arbete med omänsklig lönenivå att välja på. Enligt välgörenhetsorganisationen Oxfam har jordens 85 rikaste personer mer pengar än jordens fattigaste hälft, motsvarande 3 500 000 000 människor. I en jämförelse mellan "Storstadens" makt över "landsbygdens distrikt" som i Hungerspelen och vår verklighet, är det inte svårt att se vissa paralleller.

Svenska skolan jobbar hårt med att bygga upp vårt lands värdegrund, Tv4as bland barn och ungdomar populära program Idol gör dock ett utmärkt arbete med

att montera ner densamma. Här görs tv och pengar på en kall sida hos människan. Förlöjligande av de svaga för nöje och underhållning. Samtidigt målas glitter och glamour i kändisskapets svär ut som det eftersträvsvärda och meningsfulla, där ens värde är lika med storleken på sin scen.

Smått okänt är att den första juryn de tävlande möter är en annan än den från Tv:n kända. Här går de bästa och de sämsta vidare. En rad anteckningar skickas vidare till den "riktiga" juryn som har sina skarpa "spontana" slogans redo vid de "tävlades" ankomst. I glädje och hopp samt med stort självförtroende tågar så sångfåglarna och de som begåvats med annan talang än det skarpa musikörat, sida vid sida in i tv-kamerornas fokus. Där väntar en till skyarna upphöjning för några, och hårda käftsmallar för andra. "Imobbning" vore kanske ett bättre namn än "Idol"?

Även om våra TV-shower inte gått så långt som den i Hungerspelen så är utvecklingen oroväckande. "Men så långt som i hungerspelen skulle det väl aldrig kunna gå, tänker vi." Förhoppningsvis inte. Men historiskt minns vi mer eller mindre frivilliga tävlingar i underhållningsyfte där livet stått som insats.

För framtiden väntas inom kort några företag skicka en grupp människor till mars för att där göra en dockhussåpa av mänsklighetens kolonisation av denna jordens grannplanet. Projektet gäller för livet och på kontraktet signerar man sitt godkännande till en enkel resa utan möjlighet att återvända. Det är volontärer som skickas, och i nuläget verkar det handla om äventyrslystna västerlänningar. Men hur vet man att de vet vad de ger sig in på? Egentligen? Gemene man lär inte kunna finansiera sin returresa då ångern efter några år slår till. Och förresten; vilken juridik för kontraktet gäller på mars?

Vart vandrar våra värderingar? Hur har de utvecklats de sista tio åren och hur kommer det att se ut om ytterligare tio år? I vilken riktning pekar vår inre kompass då vi hamnar i gråzonernas dimma? Går vi mot en ljusare och hjärtligare framtid? Har Sverige främst vuxit tekniskt och med sitt BNP eller också höjt temperaturen i folkets hjärtan? För våra unga och vår framtid behöver vi vårda de varma ur hjärtat födda värderingarna. Det vi sår idag kommer växa i morgon, och den värld vi formar idag är den värld vi kommer att leva i morgon. Det gäller för mig och dig. Det gäller för unga, för gamla, för alla.